

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 74. Ochrona środowiska jako obowiązek władz publicznych

1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.
2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.
3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.
4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.) w art. 4 stanowi, że:

1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.
2. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.
3. Obowiązkiem organów administracji publicznej, instytucji naukowych i oświatowych, a także publicznych środków masowego przekazu jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.

Toruń, dnia 19 maja 2025 roku

Dariusz Majewski

Do Rady Miasta w MSZCZONOWIE

Urząd Miejski w Mszczonowie
Plac Piłsudskiego 1
96-320 Mszczonów

PETYCJA składana w interesie PUBLICZNYM

Niniejszym wnoszę, wnioskuję, ślicznie proszę o

1. Zmianę - **AKTUALIZACJĘ Prawa Miejscowego w zakresie funkcjonowania 27 pomników przyrody tj Utworzenie Uchwały (lub Uchwał) Rady Miejskiej w sprawie pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Mszczonów w celu dostosowania prawa miejscowego do aktualnych przepisów wynikających z ustawy o ochronie przyrody i wyeliminowania niejasności w zakresie sprawującego nadzór**
2. Wydanie stosownego polecenia lub przyjęcie uchwały zobowiązującej organ wykonawczy do cyklicznego przedstawiania Radzie Miejskiej – nie rzadziej niż raz na rok lub raz na dwa lata Raportu dotyczącego aktualnego stanu pomników przyrody, obejmującego ocenę ich zdrowotności, kompletności oznakowania, stanu otoczenia oraz potrzeb w zakresie niezbędnych prac pielęgnacyjnych;
3. Wydanie stosownego polecenia lub przyjęcie uchwały albo zarządzenia aby organ wykonawczy w osobie Burmistrza Mszczonowa zapoznał się ze Wszystkimi Przepisami na temat ochrony Przyrody i Środowiska i zaczął je stosować.

Uzasadnienie:

Ad 1

Zgodnie z *ustawą o ochronie przyrody* z 2004 roku **jedynym zarządzającym** pomnikami przyrody na swoim terenie są Rady Miast (Gmin) wraz z Burmistrzem (Wójtem, Prezydentem)

Zgodnie z *rozporządzeniem ministra środowiska z 2012 roku o Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody (CRFOP)* prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska

(GDOŚ) to Rady Miast (gmin) są zobowiązane do uaktualnienia Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w zakresie danych dotyczących pomników przyrody znajdujących się na ich terenie. Odbyna się to w formie uchwał po uzgodnieniu z RDOŚ i finalnie wystaniu do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z art. 21 pkt 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. *o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie* (Dz. U. z roku 2009 Nr 92, poz. 753 ze zm.), rady gmin przejęły WSZYSTKIE KOMPETENCJE organów które utworzyły lub ustanowiły pomniki przyrody w przeszłości.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty **należy do zadań własnych gminy**, przy czym zadania własne obejmują m. in. sprawy ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, **ochrony środowiska i przyrody** oraz gospodarki wodnej.

Wskazanie **sprawującego nadzór jest aktualnym wymogiem** w procedurze tworzenia uchwał ustanawiających pomniki przyrody i wynika on z art. 44 punkt 2 ustawy o *ochronie przyrody*.

Na terenie Gminy Mszczonów zgodnie z danymi CRFOP winno znajdować się przynajmniej 27 pomników przyrody – na wszystkie 27 z terenu gminy, **które funkcjonują, ale zostały utworzone przez organy, który już nie istnieje lub nie posiada kompetencji do zarządzania pomnikami przyrody albo w akcie ustanawiającym nie wskazano sprawującego nadzór**. Po dacie 01.08.2009 r. wszedł w życie przepis art. 21 pkt. 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. *o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie*, który przyznaje kompetencje w tym zakresie radom gmin. Kompetencje te są zgodne z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku. Jednak w „starych”, „dawnych” aktach prawnych kompetencje pozostały niezmienione. Jest to przyczyna i powód nieporozumień np. w zakresie określenia zarządzającego. Ponadto istnieje niezgodność w tym zakresie pomiędzy ustawami – aktami wyższego rzędu – uchwałą o ochronie przyrody z 2004 roku, a uchwałami mniejszego rzędu – aktami ustanawiającymi pomniki przyrody (prawo miejscowe).

W 2018 roku NIK przeprowadził kontrolę 29 gmin w zakresie lokalnych form ochrony przyrody. W kontrolowanych gminach ponad 70% lokalnych form ochrony przyrody funkcjonowało na podstawie aktów prawa miejscowego, wydanych przez inne niż rada gminy organy. Akty te nie spełniały obowiązujących wymogów i zawierały nieaktualne dane. Mimo to w 90% gmin nie podejmowano działań w celu wydania przez rady gmin uchwał dostosowujących ww. akty prawa miejscowego do obecnego stanu prawnego i faktycznego. NIK wydał rekomendacje dla Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów. Wniósł między innymi o: „Dokonanie przeglądu stanu lokalnych form ochrony przyrody oraz ustalenie niezbędnych potrzeb dla ich zabezpieczenia; (...) **podjęcie działań dla zgodnego z przepisami prawa i stanem faktycznym uregulowania w aktach prawa miejscowego funkcjonowania lokalnych form ochrony przyrody**; (...) przekazywanie bieżących danych o ustanowieniu i zniesieniu formy ochrony do regionalnych dyrekcji ochrony środowiska i GDOŚ oraz zaktualizowanego ich stanu”. **Na podstawie danych w CRFOP można stwierdzić, że Gmina Mszczonów nie przeprowadziła takich działań do tej pory.**

Co gorsza – tak jak w uzasadnieniu punktu 3 niniejszej petycji Burmistrz Mszczonowa postępuje tak jak by te przepisy go nie dotyczyły, czyli dotychczasowe przepisy są niejasne dla niego albo co jest rzeczą najgorszą świadomie unika ich realizacji.

Celem niniejszej petycji jest poproszenie Rady Miejskiej w Mszczonowie o podjęcie działań w celu zmian prawa miejscowego i dostosowania „dawnych” aktów prawa miejscowego do wymogów aktualnego stanu prawnego, zgodnego z tymi w ustawach. Jest to również ważne dla uniknięcia nieporozumień lub niejasności interpretacyjnych w zakresie organu sprawującego nadzór nad tymi formami ochrony.

Niniejsza petycja jest powieleniem wniosków i uwag NIK z 2018 roku. Przy projektowaniu uchwały w sprawie pomników przyrody możecie się Państwo wzorować na uchwałach gmin, które spełniły już ten obowiązek: Czaplinek, Brodnica miejska, Koronowo (bardzo obszerna uchwała z 2024 roku), Golub-Dobrzyń wiejska, Nakło nad Notecią, Szubin, **Świecie**, Pruszcz, Dobra pow. łebski. Również na stronie GDOŚ znajdują się rekomendacje przesłane do wszystkich gmin w 2018 roku: <https://www.gov.pl/attachment/eab816fb-6e1f-4000-b588-7d4292b87029>. Kliknięcie na link spowoduje ściągnięcie na dysk lokalny spakowanych plików 34MB. W załączeniu uchwała rady miejskiej **Świecie** – sugeruję i wnioskuję abyście Państwo czerpali z niej wzór gdyż zawiera wszystkie informacje zarówno w uchwale właściwej jak i w załączniku i jest jedną z najlepiej zredagowanych na tle całej Polski. Warto tutaj zaznaczyć, że już **w 2014 roku** jedna z pierwszych takich uchwał została podjęta przez Radę Miast Bydgoszcz. Można? Można!

W nowej uchwale mogą się znaleźć aktualne wartości obwodów w pierśnicy (na wysokości 1,3m) lub inne dane. **Jest to doskonała okazja do dokonania przeglądu stanu zdrowotnego pomników, kompletności oznakowania, porządku wokół, stanu ilościowego w przypadku alei i pomników grupowych, poprawności położenia, poprawności i aktualności informacji w formularzach CRFOP itp. Możecie Państwo w nowej uchwale nadać nazwy poszczególnym pomnikom.**

Ad 2

Wprowadzenie systemu procedury corocznego informowania Rady Miejskiej w Mszczonowie o stanie pomników przyrody na terenie gminy jest jak najbardziej **zgodna z zasadami ochrony nad pomnikami przyrody**, stałego ciągłego nadzoru nad nimi, posiadania aktualnej informacji o nich w zakresie stanu zdrowotnego, porządku wokół, stanu oznakowania w celu zaplanowania koniecznych zabiegów pielęgnacyjnych oraz innych czynności zapewniających ochronę. Przepis art. 18 ustawy z 27.04.2001 r. - Prawo ochrony środowiska – nałożył na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania dwuletnich raportów z realizacji programów ochrony środowiska. Z wykonania programów organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się radzie gminy.

Jest to jak najbardziej zgodne z wnioskami pokontrolnymi NIK z 2018 roku po przeprowadzeniu kontroli w 29 gminach w zakresie ochrony lokalnych form przyrody, w których można znaleźć zalecenie: „Dokumentowanie działań kontrolnych dotyczących zachowania lokalnych form ochrony przyrody”.

Możecie Państwo zastosować inny wzór formularza, aczkolwiek ważne jest to aby były na nim informacje o porządku wokół, stanie oznakowania, stanie zdrowotnym lub innych uwagach dotyczących wykonania niezbędnych prac w celu ochrony pomników przyrody. Wzór przykładowego formularza poniżej.

Z punktu widzenia należytej ochrony pomników przyrody, porządku prawnego i prawidłowej realizacji zadań nałożonych na gminę - przeprowadzenie powyższych działań jest jak najbardziej wskazane i uzasadnione.

Jeżeli jednak macie Państwo jakiegokolwiek wątpliwości, a przedstawione argumenty i źródła są nie wystarczające - sugeruję zwrócić się pisemnie do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, gdyż zgodnie z *art. 45a ust 2 ustawy o ochronie przyrody* to Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska koordynuje funkcjonowanie form ochrony przyrody i właśnie on winien udzielić Państwu wyczerpujących wyjaśnień.

Wzór – Przykład Formularza - Raportu okresowej kontroli pomników przyrody 2025 .

Wzór zawiera kilka przykładów pomników przyrody z Państwa Gminy – resztę danych proszę uzupełnić wg własnego uznania i wygody identyfikacji obiektów oraz prezentacji danych.

Pomnik / drzewo	Oznakowanie	Porządek/ Uwagi /Stan zdrowotny	Data / podpis
Aleja zabytkowa, m. Osuchów – nieznana jest liczba drzew całkowita oraz liczba jego poszczególnych gatunków, wykazanych jest 215 drzew, z opisu wynika że jest ich 200 sztuk PL.ZIPOP.1393.PP.1438023.4222	?	Nieznany jest stan zdrowotny poszczególnych drzew KONIECZNA INWENTARYZACJA	19.05.2025 D.M.
Lipa drobnolistna, Mszczonów, ul. Kościelna 6, cmentarz grzebalny PL.ZIPOP.1393.PP.1438024.4296	?		19.05.2025 D.M.
Dąb szypułkowy, Ośrodek szkoleniowy ZUS, Osuchów PL.ZIPOP.1393.PP.1438025.4297	?		19.05.2025 D.M.
Modrzew europejski, Ośrodek szkoleniowy ZUS, Osuchów PL.ZIPOP.1393.PP.1438025.4299	?		19.05.2025 D.M.
...itd		Wskazane jest sprawdzenie wszystkich kart w CRFOP i dokonanie ewentualnych korekt i wymianę oznakowania	19.05.2025 D.M.

Ad3.

W dniu 14 kwietnia 2024 roku wysłałem do gminy Mszczonów wniosek o udzielenie informacji publicznej na temat pomnika przyrody alei PL.ZIPOP.1393.PP.1438023.4222. Pomimo obowiązywania przepisów przede wszystkim Art. 74 Pkt 1,2, 3 Konstytucji RP oraz ustawy o ochronie przyrody z 2004 roku Art. 4 pkt 1 i 2 jako organ władzy Burmistrz Mszczonowa odpowiedział spokojnie, że nie posiada aktualnej informacji o ww. obiekcie podlegającym ochronie przez gminę Mszczonów. Czyli gmina nie może chronić czegoś czego nie wie w jakiej ilości to jest i gdzie się to znajduje. Na tym Burmistrz zakończył udzielanie odpowiedzi.

Po ponowieniu kolejnego wniosku o udzielenie informacji publicznej w dniu 11 lipca 2024 roku na ten sam temat, Burmistrz w dniu 30 lipca w odpowiedzi skupił się na tym, jakoby przedmiot zapytania podlegał tylko i wyłącznie pod przepisy dotyczące informacji publicznej, zupełnie pominał przepisy dotyczące obowiązku informacji o ochronie przyrody przytoczone w akapicie powyżej. Również zupełnie pominał fakt, że po roku 2009 Zgodnie

z art. 21 pkt 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie przejął on wraz z Radą Miejską **PRZEJĄŁ** wszystkie kompetencje i obowiązki organu, który ustanowił dany pomnik przyrody niezależnie czy go ustanowił fizycznie czy nie. Ważne jest że pomnik znajduje się na terenie danej gminy.

Ponadto istnieje opinia radcy prawnego dr Agnieszki Jaworowicz-Rudolf, która została zamieszczona na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (administracja.mswia.gov.pl) w ramach systemu doradztwa prawnego dla jst (opinia prawna z dnia 23 lipca 2015 r. – nr sprawy: 158/DOR/2015). Zgodnie z tą opinią „Objęcie drzew ochroną prawną w formie ustanowienia pomników przyrody oznacza, że nadzór nad ich utrzymaniem i pielęgnacją odbywa się na koszt gminy, bez względu na to na mocy jakiego aktu prawa miejscowego pomnik przyrody został ustanowiony, tzn. czy pomnik przyrody został ustanowiony rozporządzeniem wojewody (jak miało to miejsce w analizowanym stanie faktycznym i co wynikało z uprzednio obowiązującego stanu prawnego) czy uchwałą rady gminy”.

Ponadto jeżeli chodzi o wątek finansowy proszę zapoznać się, że stosownie do art. 403 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.): Do zadań własnych gmin należy finansowanie ochrony środowiska w zakresie określonym w art. 400a ust. 1 pkt 2, 5, 8, 9, 15, 16, 21-25, 29, 31, 32 i 38-42 **w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust. 4, 5 i 6**, stanowiących dochody budżetów gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazywaną do wojewódzkich funduszy. W przypadku gminy Mszczonów w 2025 roku sami Państwo jako Rada Miasta żeście zaplanowali takie przychody na poziomie 30 .000 zł. - § 7 pkt 3 Uchwały w sprawie budżetu. Nie mam wiedzy czy ta kwota wystarczy czy nie, ale mam wiedzę i doświadczenie, że jeżeli roześle się **nie jedną, nie 3 oferty** na przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej do celów aktualizacji CRFOP – **ale 10 lub 15** – wtedy zawsze ale to zawsze się uzyska o wiele mniejszą ofertę docelową – różnice potrafią być nawet 200-300%. W tym miejscu proszę przyjąć moje zdumienie, że Burmistrz pewnie znowu z powodu braku wiedzy o tym przepisie – zamiast skupić się na szukaniu tańszych ofert lub innych metod pozyskania danych – skupił się na wyszukaniu orzeczeń prawnych, aby tego docelowo nie robić i nie przedstawiać rzeczywistej informacji o obiektach przyrodniczych.

Ale to nie koniec historii.

Ponownie 11 lutego 2025 roku wystąpiłem z wnioskiem o udzielenie informacji czy Burmistrz wystąpił z wnioskiem do Rady o zabezpieczenie środków na przeprowadzenie inwentaryzacji. Uzyskałem odpowiedź, że nie i że to nie jest przedmiotem informacji publicznej – w oparciu o liczne rozstrzygnięcia sądowe.

Ale Burmistrz zapomniał, że obowiązuje go kolejny, jeszcze inny przepis – mianowicie stosownie do przepisu art. 18 ust. 2 prawo ochrony środowiska władza wykonawcza winna realizować programy ochrony środowiska i z wykonania takiego programu organ wykonawczy gminy, co 2 lata sporządza i przedstawia radzie gminy raport. I tutaj jeżeli Burmistrz nie przedstawia wniosku o inwentaryzację Radzie to jest kilka możliwości: Albo na terenie gminy Mszczonów taki raport o ochronie środowiska nie jest sporządzany i nie przedstawiany Radzie i Państwo jako Rada Miasta o tym przepisie nie wiecie, albo pomniki przyrody są w tym raporcie pomijane, albo Państwo razem z Burmistrzem macie wiedzę o takim wymogu ale celowo z pełną świadomością tego zadania nie realizujecie.

Szanowni Państwo,

Z powodu jednej rzeczy koresponduję z Burmistrzem od ponad roku. Przyjmijcie do wiadomości, że jesteście wyjątkowi. Jesteście jedną z 4 gmin na 2226 wszystkich gmin na terenie całego kraju, którzy to na poziomie Burmistrza, Wójta lub Rady **odmawiacie i**

unikacie do tej pory uzupełnienia Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w zakresie aktualnych informacji o pomnikach przyrody.

Tej korespondencji w ogóle nie powinno być. Bo po roku korespondencji sytuacja jest taka, że dane na temat pomnika przyrody znajdującego się na terenie gminy Mszczonów **nie zostały uzupełnione**, zaktualizowane i / lub **nie rozpoczęto żadnych prac aby to zmienić.**

Ochrona winna być szczególna, bo przedmiotowa **aleja ta została wpisana do rejestru zabytków.**

Proszę być poinformowanym, że stosowany wniosek został również wysłany do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Ponadto tylko i wyłącznie z tego powodu jeszcze pod koniec 2024 roku wystąpiłem z wnioskiem do NIK o przeprowadzenie kontroli w zakresie prawidłowej ochrony form ochrony między innymi przez Waszą Gminę. W odpowiedzi – pisma KST-KSN.402.2193-2197.2024 oraz KST-KSN.402.129.2025 - Wydział Skarg NIK poinformował o przyjęciu pism, ale ze względu już pełny harmonogram kontroli w 2025 roku nie będą brane pod uwagę w tym roku. Lecz istnieje duże prawdopodobieństwo na przeprowadzenia takich kontroli w 2026 roku. Tak, że Burmistrz Mszczonowa będzie miał okazję przedstawić inspektorowi NIK liczne orzeczenia sądów, które do tej pory uprawniały go (wg niego samego) do zaniechania działań i informacji w temacie ochrony cennych przyrodniczo obiektów itp. itd. znajdujących się na terenie gminy Mszczonów.

Jeżeli Państwo nie chcecie chronić cennych przyrodniczo obiektów na swoim terenie to chociaż zadbajcie o interes Pana Burmistrza i już teraz rozpocznijcie stosowne działania aby miał czym się pochwalić w przypadku wysoko prawdopodobnej przyszłej kontroli i tu wcale nie chodzi o wiedzę z zakresu orzecznictwa prawa...

Nie ukrywam – w przypadku nie uwzględnienia petycji – informacja zostanie przesłana do Wojewody Mazowieckiego a jako antyprzykład w zakresie ochrony przyrody postępowanie Burmistrza zostanie przedstawione w piśmie do Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Sejmu RP razem z przykładami pozytywnymi załączonych uchwał podjętych przez Radę Miejską w Świeciu oraz Radę Gminy Lubochnia w obliczu jednakowych przepisów dotyczących ochrony przyrody.

Uwagi i Prośba:

Szanowni Państwo,

Zrealizowanie tej petycji będzie dla mnie ważnym elementem.

Jest to mój udział w poprawie ochrony przyrody oraz w poprawie informacji na jej temat na terenie Polski. Jest to również sprawdzian dla Państwa – możecie w ten sposób wykazać w jaki sposób chronicie przyrodę, informujecie o niej i w jaki sposób reagujecie na inicjatywę obywatelską.

A proszę mi uwierzyć – na Waszym przykładzie - w niektórych miejscach jest naprawdę źle.

I tutaj wcale nie chodzi o stan rzeczy – tutaj chodzi o nastawienie w postaci chęci aby tą złą sytuację zmienić.

Będę bardzo wdzięczny za pomoc.

Dziękuję

Z poważaniem

Dariusz Majewski
Dariusz Majewski